37 020 IV Vaststelling van de begrotingsstaten van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar 2027

Nr. 31 Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 oktober 2026

Tijdens de begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties van 7 en 8 oktober jl. heeft het lid Tseggai (PRO) een motie ingediend waarin het kabinet verzocht wordt om in kaart te brengen welke publieke voorzieningen de komende jaren in Caribisch Nederland structureel verbetering behoeven en hierbij inzichtelijk te maken hoe de benodigde verbeteringen kunnen worden gefinancierd (Kamerstuk 37020-IV, nr. 21).

Met deze brief geef ik uitvoering aan de motie en bied ik uw Kamer op basis van reeds beschikbare openbare rapporten en data inzicht in de structurele verbeteropgaven voor publieke voorzieningen in Caribisch Nederland en bijbehorende financiële knelpunten. Daarbij richt de brief zich op de onderwerpen waarover tijdens de begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties van gedachten is gewisseld, in het bijzonder de fysieke en digitale infrastructuur en de energievoorziening. De brief biedt daarmee geen uitputtend overzicht van alle knelpunten en benodigde investeringen in publieke voorzieningen in Caribisch Nederland. Voor een nadere onderbouwing verwijs ik uw Kamer naar de bijgevoegde rapporten.

Onderhoud, vervanging en investeringen van infrastructuur
Het onderzoek van AEF levert een beeld op dat er binnen het BES-fonds onvoldoende middelen zijn opgenomen om investerings-, vervangings- en onderhoudskosten in de eilandelijke infrastructuur te dekken. De ongedekte opgaven lopen volgens AEF op van €13,6 à €26,4 miljoen in 2026 naar €61,8 à €63,6 miljoen in 2050.[1] Daarbij is AEF er in haar onderzoek reeds vanuit gegaan dat de eilanden op termijn voor investeringen ook kunnen lenen op de kapitaalmarkt en de lasten over meerdere jaren kunnen uitsmeren.

De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) concludeert in haar advies dat het rapport van AEF een duidelijk beeld geeft van de tekorten voor infrastructuur in Caribisch Nederland.[2] De huidige wijze van bekostiging van de fysieke infrastructuur belet de besturen van de eilanden om volledige integrale bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid uit te oefenen, aldus de ROB. Hierdoor wordt essentieel onderhoud niet uitgevoerd, ontstaan achterstanden en worden noodzakelijke investeringen niet gedaan.

Geodatafundament
Eerder heeft uw Kamer het onderzoek kosten-batenanalyse geodatafundament ontvangen.[3] Het geodatafundament is een verzameling geografische basisregistraties en basisvoorzieningen en bevat onder andere een adressenregistratie, topografische kaarten, actuele luchtfoto’s en

---

[1] AEF. Klein gebied, grote opgave. 2025.
[2] Raad voor het Openbaar Bestuur. Advies bekostiging infrastructurele opgaven Caribisch Nederland. 25 juli 2025.
[3] Berenschot. Kosten-batenanalyse geodatafundament Bonaire, Sint Eustatius en Saba. 27 oktober 2025.

satellietbeelden. Deze zijn relevant voor taken waar naast de lokale overheden ook ministeries verantwoordelijk voor zijn. Voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn deze basisregistraties niet of nauwelijks ingericht, terwijl de beschikbaarheid van deze data een belangrijke randvoorwaarde is voor het slagvaardig functioneren van de digitale overheid. Het rapport beschrijft een positieve kosten-batenanalyse waarbij de potentiële baten in totaal tussen €13 en €26 miljoen bedragen. De structurele kosten voor het geodatafundament bedragen afgerond €2 tot €3 miljoen.

Bereikbaarheid
Luchtvaart
Een subsidie voor een public service obligation (PSO) is één van de instrumenten waarmee de overheid betaalbare luchtverbindingen voor inwoners van Saba en Sint Eustatius kan borgen. De jaarlijkse kosten liggen, afhankelijk van de specifieke invulling, tussen de €1,5 miljoen en €7,5 miljoen per jaar. Voor meer informatie wordt u verwezen naar het rapport “Actualisatie PSO Bovenwindse Eilanden” van SEO Economisch Onderzoek.[4]

Veerdienst
Voor de veerverbinding is tot en met 2027 incidenteel €1,5 miljoen beschikbaar. Op dit moment is er geen structurele financiering beschikbaar voor de voortzetting van de veerdienst vanaf 2028.

Drinkwater
In het AEF-rapport[5] wordt per eiland ingegaan op de ongedekte opgaven op het gebied van infrastructuur voor drinkwater (drinkwaterproductie en drinkwaternet c.q. waterleidingen) en afvalwater (afvalwaterzuivering en riolering). Voor exacte bedragen wordt u verwezen naar het rapport.

Elektriciteit
Uw Kamer heeft in 2022 het TNO-rapport *Opties voor klimaatneutrale energievoorziening in Caribisch Nederland* ontvangen.[6] Op basis hiervan heeft het kabinet €33,6 miljoen geïnvesteerd in verdere verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening, waarvan €7,1 miljoen uit de CN-envelop en €26,5 miljoen uit onder meer SDE++-middelen. Over de verdere uitwerking van maatregelen op basis van het TNO-rapport is uw Kamer geïnformeerd in de brief van 15 september 2026.[7] Deze maatregelen ter hoogte van €6 miljoen voor zowel Sint Eustatius en Saba zijn gericht op het verhogen van het aandeel duurzame elektriciteit op Saba van 69% naar 90% en op Sint Eustatius van 55% naar 85%. Voor Sint Eustatius is nog een bedrag benodigd van rond de €10 miljoen. Dit vermindert de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en de CO_2-uitstoot en kan leiden tot lagere elektriciteitstarieven. Ook op Bonaire wordt de elektriciteitsvoorziening verder verduurzaamd. Mede door de voorgenomen plaatsing van nieuwe windturbines door ContourGlobal kan het aandeel duurzame elektriciteit naar verwachting groeien van circa 20% naar ongeveer 70%. De middelen die vrijkomen bij de opheffing van Bonaire Bon Transition worden op een andere wijze ingezet ter ondersteuning van ditzelfde beleidsdoel.

Telecom
Onderzoek naar de digitale infrastructuur Caribisch Nederland

---

[4] SEO. Actualisatie PSO Bovenwindse Eilanden. April 2026.
[5] AEF. Klein gebied, grote opgave. 2025. Pagina 80 tot en met 94.
[6] Kamerstukken II 2021–2022, 32 813, nr. 1005.
[7] Kamerstukken II 2026–2027, 37 020-IV, nr. 15.

Economisch Onderzoeksbureau Amsterdam (EBA) heeft in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) een foto gemaakt van de feitelijke stand van de digitale infrastructuur op de eilanden met betrekking tot betaalbaarheid, betrouwbaarheid en kwaliteit. Daarnaast is ook geschetst hoe eindgebruikers in Caribisch Nederland het voorzieningenniveau ervaren - zowel prijs als kwaliteit. Het rapport is op 21 januari 2024 aan de Tweede Kamer aangeboden.[8] Verder heeft Pioneer onderzoek gedaan naar de ontsluiting van Caribisch Nederland door middel van datazeekabels.[9]

Uit beide onderzoeken blijkt dat er ruimte is voor verbetering. Tegelijkertijd is bekend dat de forse investeringen die nog nodig zijn om de netwerken te moderniseren door de kleine schaalgrootte tot relatief hoge prijzen leiden. In het SEO-rapport wordt geen overzicht gegeven van benodigde investeringen en bedragen. In het rapport van Pioneer wordt een inschatting gegeven voor een directe zeekabel tussen Europese Nederland en het Caribisch deel van het Koninkrijk, namelijk tussen de €250 en €300 miljoen. Daarom heeft het ministerie van EZK een investeringssubsidie in 2024-2026 beschikbaar gesteld aan private en publieke telecombedrijven. Deze subsidie heeft als doel volledige modernisering van het netwerk te versnellen (aanleg ondergronds glasvezel), en is nadrukkelijk niet bedoeld om achterstallig onderhoud aan bestaande netwerken te financieren. Daarnaast wordt er door Saba Statia Cable System B.V. (SSCS) samen met SETAR een zeekabel aangelegd tussen Aruba en Bonaire, ook dit moet leiden tot lagere prijzen.

Evaluatie eindgebruikerssubsidie vast internet
Daar de lopende subsidiebeschikking voor de structurele eindgebruikerssubsidie voor vast internet in 2026 afloopt is ervoor gekozen om deze subsidie op doelmatigheid en doeltreffendheid te laten evalueren. Op basis van deze evaluatie zouden dan voor het vervolg eventuele aanpassingen in de opzet van de subsidie kunnen worden doorgevoerd. Deze evaluatie is deze zomer uitgevoerd. Doordat de evaluatie vertraging heeft opgelopen en het daardoor niet haalbaar is om gedegen beslissingen te kunnen nemen voor 2027, is besloten om de lopende subsidie met een jaar te verlengen en eventuele wijzigingen niet eerder dan 2028 door te voeren. Uw Kamer zal in het eerste kwartaal van 2027 door de Staatssecretaris van Digitale Economie en Soevereiniteit nader over het rapport en de voorliggende beleidskeuzes worden geïnformeerd.

Gezondheidszorg, jeugdzorg en welzijn
Uit de Kamerbrief over de gezondheidszorg, jeugdzorg en welzijn in Caribisch Nederland van 25 augustus 2026 en de daarin opgenomen reactie op rapporten van de Commissie Zorg Caribisch Nederland, de Nationale ombudsman, de Nationaal Coördinator Discriminatie en Racisme en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, staat uitgebreid beschreven welke stappen het kabinet neemt om het voorzieningenniveau op deze onderwerpen te verbeteren. Voor een nadere onderbouwing verwijs ik uw Kamer naar de genoemde Kamerbrief en de bijbehorende rapporten in de bijlage.[10]

Tot slot
Er is geen structurele financiering beschikbaar voor de publieke voorzieningen

---

[8] Kamerbrief over Staat van de Digitale Infrastructuur | Rijksoverheid.nl.
[9] Bijlage bij brief «Voortgang onderzeese datakabels» Kamerstuk 26 643, nr. 1222
[10] Kamerstukken 2026-2027, 31765, nr. 991

genoemd in deze brief, met uitzondering van de eindgebruikerssubsidie vast internet. Bij de verdere verdeling van de coalitieakkoordmiddelen (bestaanszekerheid) voor 2028 en verder worden een aantal maatregelen genoemd in deze brief wel meegewogen, waaronder de veerverbinding en luchtvaart.[11] Overige opgaven worden niet betrokken bij de verdere verdeling van de coalitieakkoordmiddelen. Uw Kamer wordt in het najaar geïnformeerd over de opvolging van het rapport van AEF en ROB inzake een duurzame bekostigingssystematiek voor infrastructuur.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van der Burg

[11] Kamerstukken 2025-2026, 37020-IV, nr. 15